

**QORTI TAL-MAGISTRATI
(GHAWDEX) GURISDIZZJONI SUPERJURI**

**MAGISTRAT DR.
PAUL COPPINI**

Seduta tat-22 ta' Novembru, 2007

Citazzjoni Numru. 4/2000/1

Peter Paul Muscat f'ismu u bħala
Prokuratur ta' ħutu msiefra
Ganni Muscat u Raymond Muscat;

Angela Muscat;

Carmela Portelli;

Pawla Sultana.

vs

Edward Borg,
Charles Borg,
Toni Borg,
Pawla mart Mario Xerri,
Loreta Borg,
U b'degriet tas-16 ta' Frar 2000,
Charles Borg gie nominat kuratur Deputat
Għal imsiefer Marcel Borg.

Il-Qorti,

Rat iċ-ċitazzjoni li permezz tagħha l-atturi, wara li ppremettew:

Illi l-atturi huma proprjetarji tad-dar numru 8 Triq Papa Ljun XIII, Nadur, dari Triq il-Mitħna, liema dar tinkludi kamra konvertita f'garage li għandu bieb fuq sqaq fl-istess triq, din id-dar bil-garage hija kontigwa mad-dar numru 6 fl-istess Triq proprjeta' tal-konvenuti;

Illi d-dar tal-atturi u dik tal-konvenuti oriġinarjament kienu dar waħda li ġiet diviża bejn tnejn bil-kuntratt ta' diviżjoni tas-6 ta' marzu 1945 atti Giuseppi Cauchi;

Illi l-konvenuti qed jippretendu illi l-imsemmi sqar huwa proprjeta' tagħhom esklussivament u li l-atturi ma għandhomx dritt ta' aċċess fuqu u mbarraw l-bieb tal-atturi fuq dan l-isqaq billi poġġew jew ħallew karozza dilapidata quddiem dan il-bieb u qed jimlew l-istess sqaq b'vetturi oħra biex ħadd ma jidhol fih;

Illi l-imsemmi sqar huwa jew proprjeta' komuni bejn dawk kollha li għandhom bibien fuqu jew tal-Gvern Civili u għalhekk l-atturi għandhom kull dritt li jagħmlu uzu minn dan l-isqaq u l-konvenuti ma għandhom ebda dritt li jimpeduhom milli jagħmlu uzu minnu;

Illi nonostanti li l-atturi interpellaw ripetutament lill-konvenuti sabiex ineħħu l-karozza minn quddiem il-bieb tal-garage tagħhom biex ikunu jistgħu joħorġu minnu liberament dawn naqsu li neħħuha.

Talbu lill-konvenuti jgħidu għaliex m'għandhiex din il-Qorti:

1. previa occorrendo d-dikjarazzjoni li l-atturi għandhom id-dritt ta' aċċess minn fuq l-isqaq fuq imsemmi biex jidhlu u joħorġu mill-garage tagħhom liberament għat-triq pubblika;

2. tikkundanna lill-konvenuti sabiex minnufih ineħħu l-karozza li poġġew quddiem il-garage

tal-atturi fis-sqaq li hemm jiftah fuq Triq Papa Leone XIII fuq imsemmi u jhallu l-istess sqaq liberu minn kwalunkwe ingombro biex l-atturi jkunu jistgħu jgħaddu minnu liberament u dana taħt dawk l-provvedimenti li jidhrilha din il-Qorti li għandha tagħti;

3. fin-nuqqas għaliex l-atturi ma għandhomx jkunu awtorizzati li jagħmlu dak kollu li jkun neċessarju biex isir dan a spejjeż tal-konvenuti salv kwalunkwe provvedimenti li jidhrilha li għandha tagħti l-Qorti.

Bl-ispejjeż inkluża il-VAT u bl-ingunzjoni tal-konvenuti għas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti ta' l-atturi kkonfermata bil-gurament ta' Peter Paul Muscat.

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenuti li eċċepew illi:

1. Illi t-talbiet tal-atturi huma infondati fid-dritt u fil-fatt u dan stante illi filwaqt li l-lpmvemito jaqblu mat-tieni premessa tal-attuei ma jistgħux jaqblu mal-premessi l-oħra u t-talbiet sussegwenti;

2. Illi huwa minnu li d-dar tal-atturi u dik tal-konvenuti oriġinarjament kienu dar waħda li giet diviża bejn tnejn permezz ta' kuntratt ta' diviżjoni fl-atti tan-Nutar Giuseppe Cauchi tas-sitta (6) ta' Marzu, 1945. Iżda l-atturi naqsu li jindikaw illi permezz ta' dak il-kuntratt kien gie speċifikat b'mod mill-aktar ċar liema bibien kellhom jingħalqu u l-bieb imsemmi minnhom fiċ-ċitazzjoni huwa wieħed li skond l-istess kuntratt hawn fuq indikat kellu jingħalaq;

3. Illi tant dan il-bieb kellu jingħalaq skond kif indikat fil-kuntratt hawn fuq imsemmi illi dan qatt ma ntuza mill-atturi u dan in parti huwa ammess minnhom stess fiċ-ċitazzjoni tagħhom;

4. Illi mingħajr preġudizzju għas-suespost il-bitħa, imsejha saqa mill-atturi fiċ-ċitazzjoni tagħhomn,

Kopja Informali ta' Sentenza

hija proprjeta' privata tal-konvenuti u dan kif jirriżulta minn diversi kuntratti fosthom il-kuntratt tas-sitta (6) ta' Marzu 1945 fl-atti tan-Nutar Giuseppe Cauchi u għalhekk it-talbiet tal-atturi biex din tiġi dikjarata bħala proprjeta' pubblika jew komuni għandhom jiġu mi ħuda;

5. Illi peress li din il-bitħa hija proprjeta' privata tal-konvenuti huma jistgħu jutilizzawha kif jixtiequ u l-atturi bl-ebda mod ma jistgħu jzommhom illi fiha jpoġġu xi vetturi jew oġġetti oħra kif qed jippretendu li jagħmlu permezz taċ-ċitazzjoni minnhom intavolata;

6. Salvi eċċezzjonijiet ulterjuri fid-dritt u fil-fatt.

Rat il-kontro-ċitazzjoni tal-konvenuti, fejn wara li ppremettew illi:

1. illi d-dar tal-atturi u dik tal-konvenuti oriġinarjament kienu dar waħda li ġew diviżi permezz ta' kuntratt ta' diviżjoni fl-atti tan-Nutar Giuseppe Cauchi tas-sitta (6) ta' Marzu, 1945;

2. illi l-bitħa attigwa għall-proprjeta' indikata hawn fuq hija proprjeta' esklussiva tal-konvenuti Borg u dan kif jirriżulta minn diversi kuntratti fosthom dak hawn fuq indikat;

3. illi permezz tal-istess kuntratt l-atturi, ċioe' konvenuti f'din il-kontro-ċitazzjoni, kellhom jgħalqu numru ta' bibien fosthom il-bieb li jagħti għal fuq il-bitħa, minnhom imsejħa sqaq, liema bitħa hija attigwa għal proprjeta' tal-aħwa Borg;

4. illi nonostante dan il-kuntratt l-aħwa Muscat ħallew bieb li jagħti għal fuq il-bitħa li hija proprjeta' tal-konvenuti Borg;

5. illi dan l-istess bieb qatt ma ntuża mill-atturi u dan huwa ammess ukoll in parti minnhom stess fiċ-ċitazzjoni minnhom ipprezentata;

Kopja Informali ta' Sentenza

6. illi l-aċċess tal-atturi għall-proprjeta' tagħhom huma minn bibien li jagħtu fuq Triq Papa Ljun XIII qabel Triq il-Mitħna;

7. illi l-atturi għalkemm interpelati diversi drabi biex jgħalqu dan il-bieb baqgħu inadempjenti.

Talbu lil-atturi jgħidu għaliex m'għandhiex din il-Qorti:

1. Tiddikjara illi l-bitħa attigwa għall-fond tal-konvenuti hija proprjeta' esklussiva tagħhom;

2. Tiddikjara illi l-bieb li mill-proprjeta' tal-atturi jagħti għal fuq parti mill-bitħa tal-konvenuti ġie miftuħ b'mod illegali;

3. Tikkundanna lill-atturi biex jgħalqu dan il-bieb fi żmien li jiġi mogħti lilhom minn din l-Onorabbli Qorti;

4. fin-nuqqas tawtoriazza lill-konvenuti sabiex jagħmlu dawk ix-xogħlijiet neċessarji biex isir dan a spejjeż tal-atturi u salv kwalunkwe provvedimenti li jidhrilha li għandha tagħti din l-Onorabbli Qorti.

Bl-ispejjeż u bl-ingunzjoni tal-atturi għas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti ta' l-istess konvenuti maħlufa minn Charles Borg.

Rat id-digriet tagħha tat-2 ta' Gunju 2000 li bih innominat lill-avukat Dottor Philip Bianchi bħala espert legali sabiex jieħu konjizzjoni tat-talbiet attriċi fid-dawl ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenuti.

Rat id-digriet tagħha tas-17 ta' April 2007 fejn irrevokat l-inkarigu tal-perit legali.

Rat il-verbal tagħha ta' l-istess ġurnata fejn ħalliet il-kawża għal-lum għas-sentenza.

Rat il-verbali tax-xhieda prodotti u d-dokumenti esebiti.

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat in-noti ta' l-Osservazzjonijiet rispettivi tal-kontendenti.

Rat l-atti l-oħra kollha tal-kawża.

Ikkunsidrat:

Illi permezz ta' din il-kawża l-atturi qegħdin jitolbu li l-konvenuti jiġu ordnati jneħħu karozza qadima li qed isservi ta' ostakolu sabiex huma ma jkunux jistgħu jaċċedu għewwa garage illi għandhom fi sqaq li jinfed ma' Triq Papa Ljun XIII, dari Trejqa tal-Mitħna, n-Nadur, Għawdex. Il-konvenuti qed jopponu għal din it-talba għax jikkontendu illi l-isqaq fejn hemm dan il-garage huwa proprjeta' tagħhom, u l-bieb tiegħu kien infetaħ miz-zijiet tal-konvenuti mingħajr il-kunsens tagħhom. Infatti fil-kontro-ċitazzjoni tagħhom l-istess konvenuti jitolbu li l-atturi jiġi mgegħla jgħalqu dan il-bieb.

Billi l-konvenuti qed jikkontendu illi dan l-isqaq ossia fetħa hija proprjeta' tagħhom, l-ewwel ħaġa li trid tiġi nvestigata hija kemm tassew hija minnha din il-pretensjoni. Huma jistrieħu l-aktar fuq id-deskrizzjoni li kienet ingħatat f'kuntratt ta' diviżjoni,¹ li permezz tiegħu lin-nannu tagħhom, Paolo Borg, kienet giet assenjata parti diviża mid-dar, dari mitħna antika,² illum proprjeta' tagħhom, u li għandha l-aċċess tagħha minn dan l-isqaq, u lill-Kanonku Carmelo Falzon, l-aventi kawża ta' l-atturi preżenti, parti diviża ożra mill-istess dar. F'dak il-kuntratt kien ingħad illi lil Kanonku Falzon messitu t-tieni porzjoni li tikkomprendi:

*"Fit-terran ikollha l-kamra li fiha bieb għal l-isqaq magħluq bil-ġebel, il-passaġġ bil-kċina li huma wara din il-kamra, it-taraġ biż-żewġ kmamar li għandhom bibien għall-bitħa; il-bitħa, biż-żewġ kamrini, bl-ispiera u bil-kamra li hija imħaffra fil-blat (kantina), u biċċa mil-mandretta li jkun fiha ċirka tliet kejljet ... tikkonfina **fit-tramuntana mas-sqaq u***

¹ Dok. III anness man-nota spjegattiva ta' l-atturi ta' l-14 ta' Gunju 2001: kopja ta' kuntratt in atti Nutar Giuseppi Cauchi tas-6 ta' Marzu 1945 a fol. 53 - 56 tal-process. .

² Ara pjanta a fol. 205 .

mal-porzjoni ta' Pawlu Borg, fil-punent ma Triq Privata u fil-lvant mal-porzjon ta' Pawlu Borg."³

Dan għalihom ma jistax ma jfissirx għajr illi l-isqaq kien ġie assenjat lil Paolo Borg, u allura illum huwa tagħhom, billi missierhom kien akkwista mingħand ħutu l-isħma tagħhom minn din id-dar. In sostenn tat-tezi tagħhom huma jirreferu wkoll għax-xhieda prodotti f'din il-kawża minn fejn irriżulta illi dan il-bieb tal-garage kien infetaħ minn Frangisk Muscat, ffit wara li hu flimkien ma ħutu kien akkwista l-post li kien mess lill-Kanonku Falzon fl-1956, biex ikun jista' jdaħħal il-karrettun tiegħu. Dik il-ħabta missier il-konvenuti kien imsiefer bil-familja. Flok dan il-bieb qabel kien hemm biss velestrun u bieb imbarat bil-ġebel, u l-bieb tal-garage sar usa mill-wisgħa tal-velestrun.⁴ Malli missier il-konvenuti rritorna mis-safar huwa oppona għal dak li kien sar, u biex ma jippermettix illi ta' Muscat jagħmlu użu minn dan l-aċċess sabiex jidhlu fil-garage tagħhom, poġġa l-karozza in kwistjoni w oġġetti oħra quddiem dan il-bieb. Di piu' sakemm ġiet intavolata din il-kawża ħadd ma kien ħa ebda passi kontrihom sabiex ineħħu dawn l-ostakoli.⁵

Billi l-konvenuti mhumiex qed jeċċepixxu illi l-isqaq in kwistjoni sar tagħhom bil-preskrizzjoni, kwalunkwe inazzjoni da parti ta' l-atturi għaž-żmien kollu preskritt mill-igi ma tista' tagħmel ebda differenza għall-akkwist tat-titolu tagħhom fuq l-istess sqaq. Kif ġia spjegat, huma qed jgħidu illi l-istess kuntratt ta' diviżjoni tal-1945 jindika illi l-isqaq ġie assenjat lil Paolo Borg, għax f'dak il-kuntratt, ir-riħ tat-tramuntana tal-parti li messet lill-Kanonku Falzon, tingħata bħala li in parti tmiss mal-beni ta' Paolo Borg. Madankollu qari akkurat tad-deskrizzjonijiet mogħtija taż-żewġ partijiet tad-dar in diviżjoni, kif maqsuma b'dak il-kuntratt, jagħti interpretazzjoni ferm differenti. Dan għaliex anke l-porzjon li messet lil Paolo Borg, mit-tramuntana kienet tmiss in parti ma' l-isqaq, in parti ma' beni ta' ħaddieħor u in parti mal-bitħa li messet lill-

³ Dok. A anness mal-kuntratt ta' diviżjoni tas-6.3.1945 a fol. 57 .

⁴ ara ritratt ta' dan il-garage a fol. 79 .

⁵ ara verbali tax-xhieda kollha li nstemgħu mill-perit legali .

Kanonku Falzon.⁶ Jidher għalhekk illi l-qasma ma saritx bi dritt minn barra sa ġewwa, imma kien hemm partijiet mill-ewwel porzjon li ġew wara partijiet mit-tieni porzjon u vice versa.

Aktar minn hekk pero' irriżulta inekwivokament mill-istess kuntratt ta' diviżjoni illi dan l-isqaq qatt ma ġie trasferit la lil naħa u lanqas lill-oħra. Mill-pjan ta' qasma fuq l-istess kuntratt tal-1945 intqal li kienet ser issir: "Qasma tad-dar li qegħda in-Nadur, Għawdex, fi Triq Privata, numri 5 u 6 b'mandretta magħha minn-naħa ta' nofsinhar ta' ċirka sigħajn u ħames kejliet u nofs u kollox **imiss tramunata ma sqaq u ma' beni ta' oħrajn**, jew aħjar ma' beni ta' werrieta ta' Anglu Tabone, punent ma' Triq Privata, nofsinhar beni ta' Pawlu Grech u ma' beni ta' oħrajn, lvant ma' beni tal-werrieta ta' Angelo Tabone u ma' beni tal-werrieta ta' Pawlu Gatt."⁷ Għalhekk ġialadarba l-fond għall-qasma ġie deskritt bħala li mit-tramunata jmiss *inter alia* ma' l-isqaq, ma jistax ikun li xi ħadd mill-kondividenti messu xi parti mill-istess sqaq f'din id-diviżjoni. L-atturi esebew ukoll diversi kuntratti oħra sabiex jippruvaw illi sa minn meta saret l-ewwel qasma tal-mitħna li oriġinarjament kien hemm flok dawn iż-żewġ fondi, l-isqaq ta' quddiemha baqa' qatt ma reġa' ġie trasferit lil ħadd mill-akkwirenti, tant illi l-kuntratti sussegwenti baqgħu dejjem jagħtu bħala r-riħ tat-tramuntana l-istess sqaq u beni ta' terzi.⁸

Għaldaqstant, billi l-konvenuti ma rnexxilhomx jippruvaw sodisfaċentement illi huma għandhom xi titolu fuq l-isqaq in kwistjoni, ma għandhom ebda dritt jostakolaw l-aċċess illi għandhom l-atturi għall-garage tagħhom li jagħti għal fuq l-istess sqaq, biex minn hemm jgħaddu għat-triq pubblika. Għall-istess raġuni, lanqas ma jistgħu jkunu ġustifikati l-konvenuti fit-talba tagħhom li jingħalaq il-bieb ta' dan il-garage.

⁶ ara deskrizzjoni a fol. 57 .

⁷ ara l-ewwel paragrafu tad-Dokument A anness mal-kuntratt ta' diviżjoni tal-1945 .

⁸ ara kopji tal-kuntratti esebiti flimkien man-Nota ta' l-atturi ta' l-4.6.2001 u man-Nota ta' l-Ossevazzjonijiet tagħhom tat-13.4.2005

Kopja Informali ta' Sentenza

Għal dawn il-motivi, tiddeċidi l-kawża:

A. **Fir-rigward taċ-ċitazzjoni** billi, filwaqt illi tiċċhad l-eċċezzjonijiet tal-konvenuti, tilqa' t-talbiet attriċi u :

1. tiddikjara illi l-atturi għandhom id-dritt ta' aċċess minn fuq l-isqaq li jagħti għal fuq Triq Papa Ljun XIII, in-Nadur, Għawdex, biex jidhlu u joħorġu mill-garage tagħhom fl-istess sqaq liberment għat-triq pubblika;

2. tikkundanna lill-konvenuti sabiex minnufih ineħħu l-karozza li poġġew quddiem l-istess garage, u jħalluh liberu minn kwalunkwe ingombri biex l-atturi jkunu jistgħu jgħaddu minnu liberament; u

3. fin-nuqqas li jagħmlu dan fi żmien ġimgħa mil-lum, l-atturi jkunu awtorizzati jagħmlu huma dak kollu li jkun neċessarju biex isir dan a spejjeż tal-konvenuti.

B. **Rigward il-kontro-ċitazzjoni** billi tiċċhad it-talbiet tal-konvenuti.

Bl-ispejjeż, sew taċ-ċitazzjoni kif ukoll tal-kontro-talba, kontra l-konvenuti.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----